

ЗАКОН УКРАЇНИ

«Про освіту»

Освіта - основа інтелектуального, культурного, соціального, економічного розвитку особистості, суспільства і держави.

Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості, здатної до етично відповідальної участі у житті суспільства, її розумових і фізичних здібностей, забезпечення на цій основі сталого розвитку суспільства і держави, а також потреб у кваліфікованих фахівцях.

Розділ I. Загальні положення

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, установлених законом;

акредитація – оцінювання освітньої програми та освітньої діяльності освітнього закладу за цією програмою на предмет відповідності стандарту змісту освіти та стандарту освітньої діяльності, спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі навчальних результатів;

безоплатна освіта – освіта, здобуття якої оплачується за рахунок видатків Державного бюджету або місцевих бюджетів в обсягах, що не передбачають витрат для її здобувача;

заклад освіти – установа, яка ліцензована на здійснення освітньої діяльності уповноважені на це органами державної влади;

компетентність/компетентності – динамічна комбінація знань, розумінь, поглядів, цінностей, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та/або подальшу навчальну діяльність і є навчальним результатом на певному рівні освіти;

ліцензія – документ державного зразка, що засвідчує спроможність юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності;

освіта – процеси, якими суспільство цілеспрямовано передає між людьми з метою їх навчання/навченості накопичені інформацію, знання, розуміння, погляди, цінності, уміння, зразки поведінки, інші компетентності і включають комунікацію для досягнення навчальних цілей; поняття включає навчання, виховання та розвиток особи;

освітня кваліфікація – офіційне підтвердження успішного завершення освітньої програми у формі документа;

результат навчання – сукупність, знань, розумінь, ставлень, цінностей, умінь, зразків поведінки, інших компетентностей, які опановує та здатна продемонструвати особа після успішного завершення освітньої програми або окремих її частин (модулів, предметів, дисциплін, курсів тощо);

Стаття 2. Законодавство України про освіту

1. Законодавство України про освіту базується на Конституції України і складається з цього Закону, інших актів законодавства України та

міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Зміни до цього Закону вносяться виключно законами про внесення змін до Закону України «Про освіту» і не можуть вноситися шляхом включення змін до перехідних і прикінцевих положень інших законів.

2. Заклад освіти має право вирішувати питання, не врегульовані актами законодавства України, в межах своїх автономних прав, визначених цим Законом та статутом відповідного закладу освіти.

3. Підзаконні нормативно-правові акти не можуть звужувати зміст та обсяг конституційного права на освіту, а також автономних прав закладів освіти, академічних свобод учасників освітнього процесу та наукової діяльності, визначених цим Законом.

Стаття 3. Зміст права на освіту

1. Кожен має право на освіту. Право на освіту включає право здобувати освіту впродовж усього життя, право на рівність умов доступу до освіти, право на безоплатну освіту (за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів) у випадках, визначених Конституцією, цим та іншими спеціальними законами.

2. Право на освіту гарантується незалежно від віку, статі, стану здоров'я, громадянства, національності, відношення до релігії, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин.

3. Держава здійснює соціальний захист осіб, що навчаються, незалежно від форм їх навчання і типів закладів освіти, де вони навчаються.

4. Особа має право здобути кожен ступінь вищої освіти за кошти державного або місцевого бюджету один

раз окрім випадків, визначених у цьому законі та Законі України «Про вищу освіту». Громадяни України, які не завершили навчання за кошти державного або місцевого бюджету для здобуття певного ступеню професійної та вищої освіти, мають право повторно безоплатно здобувати цей ступінь професійної та вищої освіти за умови відшкодування до державного або місцевого бюджету витрачених на їхнє навчання коштів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

5. Іноземці, особи без громадянства здобувають освіту в закладах освіти України відповідно до законодавства та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

6. Особа, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту згідно із Законом України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового захисту», має рівне з громадянами України право на освіту.

Стаття 4. Право на рівність умов доступу до освіти

1. В Україні створюються рівні умови доступу до освіти. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття освіти.

2. Не вважається порушенням права на рівність умов доступу до освіти встановлення відповідно до закону особливих критеріїв доступу до дошкільної, середньої, професійної та вищої освіти, зумовлених специфікою освітніх програм; необхідністю створення умов для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами.

Стаття 5. Право на безоплатне здобуття освіти

Громадяни України мають право на безоплатне здобуття освіти, що забезпечується:

для дошкільної і середньої освіти – за рахунок формування та фінансування мережі закладів, достатньої для забезпечення потреб в освіті усіх.

для професійної та вищої освіти - за рахунок фінансування освіти з державного чи місцевих бюджетів у закладах освіти незалежно від форми власності у порядку, встановленому законом.

Стаття 6. Забезпечення доступу до якісної освіти осіб з особливими освітніми потребами

Діяльність держави щодо освіти осіб з особливими освітніми потребами спрямовується на створення умов для забезпечення їхніх прав і можливостей в отриманні освіти з урахуванням індивідуальних можливостей, здібностей та інтересів, а також на виявлення, усунення перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню їхніх потреб у сфері освіти.

Стаття 7. Державна політика у сфері освіти

1. Україна визнає освіту головним державним пріоритетом соціально-економічного і культурного розвитку суспільства. Фінансове та інституційне забезпечення державою освіти є інвестицією у сталий розвиток суспільства.

2. Державна політика у сфері освіти визначається Верховною Радою України відповідно до Конституції України і здійснюється органами виконавчої влади. Розробка та реалізація державної політики у сфері освіти здійснюється на основі наукових досліджень, прогнозів та статистичних даних з урахуванням індикаторів розвитку освіти світового співтовариства та країн Європейського Союзу.

3. Засадами державної політики у сфері освіти є:

забезпечення рівності прав та обов'язків закладів освіти, незалежно від їх типу;

забезпечення якості освіти;

забезпечення рівного доступу до освіти незалежно від будь-яких обставин та ознак; позитивні дії для забезпечення рівного доступу до освіти;

інституційне відокремлення здійснення функцій контролю (нагляду) та функцій забезпечення діяльності закладів освіти;

прозорість і публічність прийняття та реалізації управлінських рішень;

фінансова, академічна та адміністративна автономія закладів освіти у межах, визначених законодавством;

сприяння навчанню впродовж життя;

інтеграція у міжнародне освітнє та наукове середовище;

верховенство права;

державно-громадське партнерство, забезпечення державно-громадських форм управління у сфері освіти;

відповідальність та підзвітність.

4. Документами державного прогнозування і стратегічного планування розвитку освіти є прогноз розвитку освіти України, стратегія розвитку освіти України, державні цільові програми у сфері освіти, регіональні та місцеві цільові програми у сфері освіти, плани діяльності центрального органу виконавчої влади у сфері освіти, закладів освіти державної і комунальної форм власності. Органи влади та заклади освіти забезпечують відкритий доступ до цих документів шляхом їх оприлюднення на своїх офіційних Веб сайтах.

Стаття 8. Основні принципи освіти

Основними принципами освіти в Україні є:

гуманізм;

невтручання політичних партій, релігійних організацій в освітній процес;

науковий характер освіти;

інтеграція з наукою і виробництвом;

єдність і наступність системи освіти;

свобода у виборі форм здобуття і видів освіти;

навчання впродовж життя;

академічна доброчесність;

академічна свобода;

єдність навчання, виховання та розвитку.

Стаття 9. Мова освіти

1. Мовою навчання у закладах освіти України є українська мова.

2. Громадянам, які належать до національних меншин, гарантується право на навчання рідною мовою чи на вивчення рідної мови у державних і комунальних закладах середньої освіти.

3. Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування, у першу чергу - англійської мови, у державних і комунальних закладах освіти шляхом:

обов'язкового зазначення у стандартах освіти володіння мовою міжнародного спілкування як складової переліку нормативних компетентностей випускника та її обсягу;

забезпечення за кошти державного і місцевого бюджетів оволодіння та підвищення рівня володіння мовою міжнародного спілкування для педагогічних і науково-педагогічних працівників;

використання мови міжнародного спілкування у освітньому процесі.

4. З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності заклад освіти може прийняти рішення про викладання однієї чи кількох дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами, забезпечивши при цьому знання громадянами України, що навчаються, відповідної дисципліни державною мовою.

5. Особливості використання мови навчання на певному рівні освіти визначаються відповідним законом.

Стаття 10. Політична і релігійна діяльність у закладах освіти

1. Освітній процес у закладах освіти є вільним від втручання політичних партій та релігійних організацій.

2. Залучення керівництвом закладів освіти, органами державної влади та місцевого самоврядування, іншими фізичними чи юридичними особами осіб, що навчаються, до участі в політичних акціях і релігійних заходах під час освітнього процесу не допускається.

3. Належність особи до будь-якої політичної партії, релігійної організації, що діють відповідно до Конституції України, не є перешкодою для її участі в освітньому процесі.

4. Особи, що навчаються, та особи, що навчають, можуть створювати у закладах освіти громадські організації та первинні осередки громадських організацій, членами яких вони є.

Стаття 11. Заклади освіти і релігійні організації

Заклади освіти в Україні незалежно від форм власності відокремлені від церкви (релігійних організацій), мають світський характер, крім закладів релігійної освіти (заснованих релігійними організаціями).

Розділ II. Система освіти

Стаття 12. Структура освіти

Структура освіти включає:

дошкільну освіту;

середню освіту;

позашкільну освіту;

професійну освіту;

вищу освіту;

післядипломну освіту;

самоосвіту.

Стаття 13. Форми здобуття та види освіти

1. Особа має право реалізувати право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти.

Держава підтримує, визнає та заохочує всі ці види освіти.

2. Формальна освіта здійснюється за освітніми програмами відповідно до визначених Законами України та іншими нормативними актами рівнів освіти, галузей знань і спеціальностей. Формальна освіта здобувається у закладах освіти, які мають ліцензію на здійснення освітньої діяльності.

Формальна освіта передбачає досягнення визначених державними стандартами результатів навчання певного рівня освіти та здобуття за освітніми програмами визнаних державою кваліфікацій, що дають право доступу до наступного рівня освіти. Здобуті результати навчання та кваліфікації підтверджуються відповідним документом про освіту.

3. Неформальна освіта - організована освіта з метою здобуття нових знань, умінь та інших компетентностей, що не передбачає здобуття визнаних

державою кваліфікацій за рівнями освіти та отримання документа про освіту, встановленого законодавством України.

4. Інформальна освіта (самоосвіта) – це неофіційна, самоорганізована або спонтанна освіта, що відбувається під час цілеспрямованої або нецілеспрямованої позанавчальної щоденної діяльності, пов'язаної з роботою, родиною тощо та не передбачає інституціолізованих форм.

5. Кваліфікації, здобуті шляхом неформальної та інформальної освіти, можуть бути підтверджені та визнані у системі формальної освіти у випадках і порядку, встановлених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.

6. Заклади освіти можуть пропонувати різні форми здобуття освіти: очну, заочну, змішану, вечірню, дуальну, дистанційну, індивідуальну, екстернатну відповідно до їхніх організаційних можливостей та побажань осіб, які навчаються.

Стаття 14. Дошкільна освіта

1. Метою дошкільної освіти є забезпечення цілісного розвитку дитини шляхом її навчання, виховання та піклування про її здоров'я, харчування, безпеку. Дошкільна освіта здобувається у закладі освіти за місцем проживання дитини, в сім'ї або за участю вчителя чи фізичних осіб, які здійснюють освітню діяльність, та у інші визначені спеціальним законом способи. Дошкільна освіта передбачає підготовку до наступного рівня освіти – середньої освіти.

2. Держава гарантує право на отримання дошкільної освіти всіма дітьми віком від 3 років. Здобуття дошкільної освіти, крім освіти в сім'ї, фінансується з видатків місцевих бюджетів.

3. Держава створює умови для розвитку мережі закладів піклування та освітнього розвитку дітей до досягнення ними віку 3 років.

Стаття 15. Середня освіта

1. Повна середня освіта передбачає завершення трьох рівнів освіти:

початкової освіти тривалістю 5 років;

базової середньої освіти тривалістю 4 роки;

профільної середньої освіти тривалістю 3 роки.

Держава гарантує усім громадянам право на отримання повної середньої освіти і оплачує її здобуття. Повна середня освіта в Україні є обов'язковою.

2. Навчальні досягнення випускників по завершенню базової та повної середньої освіти повинні обов'язково підтверджуватися державною підсумковою атестацією у формі зовнішнього незалежного оцінювання.

3. Повна середня освіта розпочинається у віці 6-7 років. Діти, яким виповнилося 7 років на початок навчального року, мають розпочинати навчання у закладі початкової освіти цього навчального року.

4. Метою початкової освіти є різнобічний розвиток дитини відповідно до її вікових особливостей, духовне і моральне виховання особистості.

Початкова освіта передбачає підготовку до наступного рівня освіти – базової середньої освіти.

Початкова освіта здобувається у закладі освіти за місцем проживання дитини, в сім'ї або за участю вчителя чи фізичних осіб, які здійснюють освітню діяльність. Діти, які здобувають початкову освіту в сім'ї, чи за участі вчителя або фізичної особи, яки здійснює індивідуальну освітню діяльність у початковій освіті відповідно до ліцензії, підсумкову атестацію проходять у закладах початкової освіти. Діти, які здобувають початкову освіту в сім'ї, щорічно проходять атестацію у закладах початкової освіти. Орган місцевого

самоврядування може зобов'язати батьків забезпечити продовження початкової освіти іншим способом, якщо результати річної атестації не відповідають вимогам освітньої програми.

5. Метою базової середньої освіти є всебічний розвиток та соціалізація дитини. Базова середня освіта передбачає формування ключових і предметних компетентностей з основ наук і культури, засвоєння етичних норм та громадянських компетентностей, фізичний і естетичний розвиток, особистісне і соціальне самовизначення, забезпечення готовності до продовження навчання на наступному рівні освіти.

Базова середня освіта передбачає підготовку до наступного рівня освіти – профільної середньої освіти.

Базова середня освіта здобувається у закладі освіти, а також може здобуватися особами в будь-яких формах, визначених законодавством.

Вибір форми здобуття базової середньої освіти дітьми покладається на їхніх батьків або осіб, які їх замінюють, із погодженням з дитиною.

6. Профільна середня освіта передбачає засвоєння особою визначеного суспільними потребами обсягу знань, формування здатності до навчання впродовж життя, до свідомого життєвого вибору та самореалізації, професійної діяльності та громадянської активності, забезпечення готовності до продовження навчання на наступному рівні освіти.

Профільна середня освіта відповідає рівню 3 Національної рамки кваліфікацій України.

Профільна середня освіта передбачає два напрями профілізації: загальноосвітній та професійний.

Загальноосвітній напрям передбачає профільну середню освіту на основі поєднання визначеного Державним стандартом змісту повної середньої освіти та поглибленого предметного навчання з урахуванням здібностей та

освітніх потреб кожного й орієнтацію на продовження навчання на наступному рівні освіти.

Професійний напрям передбачає профільну середню освіту на основі поєднання визначеного Державним стандартом змісту повної середньої освіти та професійно орієнтованого підходу до навчання з урахуванням здібностей та потреб кожного й орієнтацію на ринок праці.

7. Здобуття повної середньої освіти можливе шляхом навчання:

за загальноосвітнім напрямом профілізації середньої освіти – в закладах загальної середньої освіти, які спроможні поєднати здобуття повної середньої освіти, зміст якої визначеної державним стандартом, та поглибленої загальноосвітньої підготовки; профільна освіта наукового, мистецького, спортивного спрямування забезпечується також мережею шкіл-інтернатів, ліцеїв-інтернатів, в яких навчання і перебування є безкоштовним. Заклади **позашкільної** освіти можуть залучатися до забезпечення профільної підготовки;

за професійним напрямом профілізації середньої освіти – в закладах професійної освіти (професійних коледжах і ліцеях, центрах професійної підготовки, технікумах, професійних училищах), які спроможні поєднати здобуття повної середньої освіти, зміст якої визначеної державним стандартом, та професійної підготовки.

Особа, яка отримує профільну середню освіту за програмою професійного спрямування, одночасно отримує ступінь кваліфікованого робітника.

Стаття 16. Позашкільна освіта

1. Позашкільна освіта забезпечує навчання, виховання, розвиток та соціалізацію дітей і молоді закладами позашкільної освіти, спрямовується на розвиток здібностей і талантів дітей та молоді, здобуття первинних професійних навичок і вмінь, необхідних для подальшої самореалізації та професійної діяльності. Метою позашкільної освіти є реалізація права на освітню, культурну, творчу, спортивну та іншу самореалізацію дітей і молоді. Держава забезпечує розвиток позашкільної освіти, умови для її здобуття дітьми і молоддю.

2. Позашкільна освіта є наскрізною, доповнювальною на рівнях дошкільної, початкової, базової середньої, профільної середньої освіти. Компетентності, набуті за програмами позашкільної освіти можуть враховуватися та визнаватися на відповідному рівні освіти.

3. Позашкільна освіта надається закладами позашкільної освіти різних типів, форм власності та підпорядкування або в інших закладах освіти, організаціях, установах на всіх рівнях освіти. Позашкільна освіта здійснюється закладами середньої освіти, музичними, мистецькими і спортивними школами, сім'єю, громадськими організаціями, клубами, об'єднаннями, іншими юридичними і фізичними особами, які мають відповідну відповідну ліцензію.

4. Державні (національні) заклади позашкільної освіти створюються центральними органами виконавчої влади та фінансуються за кошти державного бюджету, інші заклади позашкільної освіти створюються органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, громадянами за наявності необхідної матеріально-технічної, науково-методичної бази, педагогічних кадрів.

5. Заклади **позашкільної** освіти державної та комунальної форми власності не можуть бути перепрофільовані, перепідпорядковані, об'єднані, ліквідовані, змінене їх цільове призначення. Їхні приміщення, будівлі, майно, земля не можуть бути відчужені, передані в оренду чи концесію.

6. Державні (національні) заклади **позашкільної** освіти крім освітньої діяльності, забезпечують проведення всеукраїнських і міжнародних заходів з дітьми за різними напрямками **позашкільної** освіти.

7. Для здійснення освітньої діяльності органи влади, місцевого самоврядування та засновники можуть надавати у користування закладам **позашкільної** освіти спортивні об'єкти, культурні, оздоровчі та інші заклади безкоштовно або на пільгових умовах.

8. Фінансування **позашкільної** освіти здійснюється за кошти державного і місцевого бюджетів, батьків дітей або їх законних представників, з інших джерел, не заборонених законодавством.

Стаття 17. Професійна освіта

1. Професійна освіта спрямована на формування і розвиток професійних та загальних знань, умінь і навичок, інших компетентностей осіб, необхідних для трудової діяльності за певною професією (групою професій) чи спеціальністю, що завершується здобуттям певної професійної кваліфікації.

Професійна освіта може поєднуватися із здобуттям повної середньої освіти та відповідної освітньої кваліфікації кваліфікованого робітника або молодшого спеціаліста.

2. Професійна освіта здобувається на базі повної середньої освіти або базової середньої освіти. Здобуття професійної освіти на основі базової середньої освіти відбувається з одночасним здобуттям повної середньої освіти та отриманням відповідного документу про повну середню освіту.

3. Заклади професійної освіти здійснюють підготовку, перепідготовку фахівців і підвищення кваліфікації громадян за кошти державного та місцевих бюджетів, а також за угодами з підприємствами, об'єднаннями, установами, організаціями, окремими громадянами. Навчання особи у закладі професійної освіти може оплачувати підприємство, установа, організація на підставі тристоронньої угоди про навчання та подальше працевлаштування. Якщо таке навчання відбувається на основі базової середньої освіти, держава фінансує частину витрат, потрібну для здобуття особою повної середньої освіти.

4. Професійна освіта включає:

первинну професійну освіту, після виконання програм якої присуджується освітня кваліфікація кваліфікованого робітника;

спеціалізовану професійну освіту, після виконання програм якої присуджується освітня кваліфікація молодшого спеціаліста.

5. Особа, яка отримала освітню кваліфікацію кваліфікованого робітника, може продовжити навчання за суміжною спеціальністю за скороченою програмою підготовки для отримання освітньої кваліфікації молодшого спеціаліста.

Стаття 18. Вища освіта

1. Вища освіта забезпечує здобуття громадянами наукової і професійної (теоретичної та практичної) підготовки відповідно до їхніх інтересів і здібностей.

2. Держава створює громадянам України умови для реалізації їхнього права на здобуття вищої освіти, зокрема, через фінансування закладів та здобувачів вищої освіти на конкурсних умовах.

3. Прийом громадян до закладів вищої освіти проводиться на конкурсній основі відповідно до знань і вмінь вступників та рівня їх творчих та/або фізичних здібностей незалежно від форми власності закладу освіти та джерел плати за навчання. Забороняється встановлювати пільги при вступі до закладів вищої освіти, зокрема, у вигляді права на вступ поза конкурсом. Для забезпечення доступу до вищої освіти осіб, котрі потребують додаткової соціальної підтримки та котрі не потрапили за конкурсом на навчання за кошти державного бюджету, держава може оплачувати вартість навчання за умовами, встановленими для осіб, що навчаються за контрактом, після проходження ними конкурсу на вступ до закладів вищої освіти. Порядок та обсяги державного фінансування вищої освіти для осіб, що потребують додаткової соціальної підтримки, визначає Кабінет Міністрів України.

4. Рівні та ступені вищої освіти встановлюються Законом України «Про вищу освіту».

Стаття 19. Наукова діяльність у системі вищої освіти

1. Науково-дослідна робота здійснюється науковими колективами, окремими вченими за договорами, контрактами, замовленнями, програмами, проектами. Для цього створюються наукові, науково-технічні, науково-виробничі й інші дослідницько-інноваційні підрозділи, проектні команди, об'єднання, асоціації, центри нових технологій, науково-технічної творчості тощо.

2. Для отримання державного фінансування на наукову діяльність заклад вищої освіти та орган, уповноважений законом розподіляти державне фінансування наукової діяльності, укладають договір, що може, зокрема, регулювати питання комерціалізації наукових досягнень.

3. Дохід, отриманий від комерціалізації результатів наукових досліджень, спрямовується на розвиток закладу вищої освіти.

Стаття 20. Освіта дорослих як складова навчання впродовж життя

1. Освіта дорослих – це усі форми здобуття та види освіти осіб, що старші 18 років, задля особистісного розвитку та професійного зростання через оновлення, розвиток і набуття нових знань, умінь та навичок. Освіта дорослих є складовою навчання впродовж життя.

2. Держава створює умови для реалізації принципу навчання впродовж життя.

3. Для надання освіти дорослим можуть створюватися спеціалізовані заклади, установи, організації різних форм власності та організаційно-правових форм.

4. Держава гарантує фінансування освіти дорослих для осіб, які потребують перекваліфікації у зв'язку зі станом здоров'я або через втрату актуальності здобутої раніше професії внаслідок технологічного розвитку.

5. Держава фінансує освіту дорослих за спеціальностями, котрі визначені пріоритетними для економічного розвитку у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

6. Працівники підприємств, установ, організацій усіх форм власності під час навчання за освітніми програмами для дорослих мають право на відповідний режим роботи, додаткову відпустку та пільги згідно з законодавством.

7. Особливості освіти дорослих на кожному рівні освіти регулюються спеціальними законами.

Стаття 21. Освіта осіб з особливими освітніми потребами.

1. Держава створює умови для забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами в отриманні якісної освіти, з урахуванням індивідуальних можливостей, здібностей та інтересів.

2. Професійна підготовка або перепідготовка осіб з особливими освітніми потребами здійснюється з урахуванням медичних показань і протипоказань для наступної трудової діяльності. Вибір форм і методів професійної підготовки провадиться згідно з висновками медико-соціальної експертизи.

3. Для навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами застосовуються форми організації навчання, що враховують їх індивідуальні можливості.

4. Заклади освіти надають освіту особам з особливими освітніми потребами нарівні з іншими громадянами, у тому числі шляхом створення належного кадрового, матеріально-технічного забезпечення та забезпечення доцільного пристосування, що враховує індивідуальні потреби особи з особливими освітніми потребами.

5. Виконання вимог державних стандартів у сфері дошкільної освіти та освітньої програми середньої освіти стосовно дітей з особливими освітніми потребами забезпечується з урахуванням їхніх нахилів, здібностей, індивідуальних психічних і фізичних можливостей та у тій формі, яка для кожної дитини є найбільш адекватною та оптимальною.

Стаття 22. Інтеграція осіб з особливими освітніми потребами в загальноосвітній простір та інклюзивне навчання.

1. Заклади дошкільної та середньої освіти можуть створювати у своєму складі спеціальні та інклюзивні групи та класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

2. Заклади дошкільної та середньої освіти зі спеціальними та інклюзивними групами та класами для навчання дітей з особливими освітніми потребами створюють спеціальні умови для їх корекційного освітнього процесу

3. Діти з вадами слуху, зору, опорно-рухового апарату та іншими порушеннями психофізичного розвитку у закладах освіти забезпечуються засобами індивідуальної корекції та технічними засобами реабілітації в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

4. Зарахування дітей з особливими освітніми потребами до групи та класу з інклюзивною формою навчання не може порушувати права інших учнів на ефективне навчання та засвоєння навчального матеріалу.

5. Утримання вихованців, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, у спеціальних закладах середньої освіти (школах-інтернатах) здійснюється за рахунок держави.

6. Зарахування та добір дітей для навчання у спеціальних закладах середньої освіти (школах-інтернатах), їх переведення з одного типу таких закладів освіти до іншого проводиться за висновком відповідних психолого-медико-педагогічних консультацій у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.

7. Держава забезпечує безкоштовне харчування дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються у спеціальних і інклюзивних класах

закладів середньої освіти, протягом усього періоду навчання у закладі середньої освіти.

Стаття 23. Освіта для особливо обдарованих дітей.

Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти може створювати національні спеціалізовані заклади освіти для забезпечення здобуття повної середньої освіти дітьми, які виявили особливі здібності та таланти до освіти в математичній, природничій галузях знань, до музичної, мистецької чи спортивної діяльності. Доступ до здобуття освіти у таких закладах здійснюється на конкурсних засадах в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.

Діти можуть здобувати професійну кваліфікацію одночасно із здобуттям середньої освіти в таких спеціалізованих школах.

Розділ III. Заклади освіти

Стаття 24. Статус закладів освіти

1. Організаційно-правову форму закладу освіти визначає засновник згідно з законодавством.

2. Заклади освіти державної та комунальної форми власності можуть мати статус бюджетної установи або неприбуткового підприємства, установи, організації.

3. Заклади освіти у формі бюджетної установи та неприбуткової організації не можуть здійснювати інших видів діяльності, окрім освітньої діяльності та проведення наукових досліджень. Такі заклади отриманий прибуток використовують лише на здійснення статутної діяльності та фінансування заснованих ними ендавментів, засновники закладів і члени

трудового колективу закладу не можуть отримувати будь-яку частку від прибутку закладу. Такі заклади звільняються від сплати усіх видів податків крім виконання обов'язків податкового агента щодо сплати податку на доходи фізичних осіб та єдиного соціального внеску.

4. Органи місцевого самоврядування можуть делегувати окремі повноваження засновника закладів середньої освіти юридичним особам на основі договору в порядку, визначеному Законом України «Про загальну середню освіту».

Стаття 25. Типи закладів освіти

1. Тип закладів освіти відповідно до складових структури освіти визначає його статут та освітні програми.

2. Перелік типів закладів освіти відповідно до складових структури освіти визначають спеціальні закони.

3. Примірний статут для кожного типу закладів освіти затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.

Стаття 26. Управління закладом освіти

1. Порядок управління закладом освіти визначається його статутом відповідно до цього та інших законів України.

2. Органи управління закладами вищої освіти визначаються Законом України «Про вищу освіту».

3. Керівництво закладами дошкільної, середньої та професійної освіти в межах повноважень, визначених законами України та статутом закладу здійснюють:

Наглядова або піклувальна рада закладу;

Керівник закладу;

Педагогічна рада закладу;

Батьківський комітет закладу.

4. Піклувальна/наглядова рада закладу освіти сприяє розв'язанню перспективних завдань його розвитку, залученню фінансових ресурсів для забезпечення його діяльності з основних напрямів розвитку і здійснення контролю за їх використанням, ефективній взаємодії закладу освіти з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, науковою громадськістю, суспільно-політичними організаціями та суб'єктами господарської діяльності в інтересах розвитку та підвищення якості освітньої діяльності і конкурентоспроможності закладу освіти, здійснює громадський контроль за його діяльністю тощо.

Члени піклувальної/наглядової ради мають право брати участь у роботі колегіальних органів закладу освіти з правом дорадчого голосу, вносити засновнику закладу освіти подання про відкликання керівника навчального закладу з підстав, передбачених законодавством, статутом навчального закладу, контрактом.

Порядок формування піклувальної/наглядової ради, строк її повноважень, компетенція і порядок діяльності визначаються статутом навчального закладу. До складу піклувальної/наглядової ради не можуть входити працівники навчального закладу.

Засновник може делегувати наглядовій чи опікунській раді частину своїх повноважень щодо управління закладом освіти, в т.ч. право призначення керівника закладу і укладення з ним контракту.

5. Керівник закладу освіти здійснює поточне керівництво закладом і несе відповідальність за освітню та фінансово-господарську діяльність закладу освіти.

Керівник закладу освіти обирається за конкурсом. З керівником закладу освіти укладається контракт. Кваліфікаційні вимоги до керівника, порядок проведення конкурсу та призначення на посаду визначається законодавством України і статутом закладу освіти.

6. До складу педагогічної ради закладу освіти входять усі штатні педагогічні працівники закладу. Педагогічну раду очолює керівник закладу освіти. Засідання педагогічної ради правомочне за умови присутності більше половини складу ради. Рішення педагогічної ради приймаються більшістю голосів від складу ради. Повноваження педагогічної ради визначаються законодавством України та статутом закладу освіти.

Виключно рішеннями педагогічної ради вирішуються питання:

- затвердження освітніх програм і навчальних планів;
- затвердження програм навчальних дисциплін (предметів);
- визнання особи, яка здобуває освіту, такою, що успішно завершила освітню певну освітню програму;

прийняття рішень щодо порядку продовження здобуття освіти особами, які відстають у виконанні навчального плану, порушують положення про порядок здійснення освітнього процесу .

7. Батьківський комітет закладу та голова батьківського комітету обирається строком на один рік загальним збором батьків дітей, які здобувають освіту, не пізніше як через 15 робочих днів після початку навчального року.

Батьківський комітет очолює його голова. Засідання батьківського комітету проводяться не рідше одного разу на три місяці. Засідання батьківського комітету правомочні за умови присутності більше половини його складу. Рішення батьківського комітету приймаються більшістю голосів від його складу.

Основними завданнями батьківського комітету є захист прав дітей на якісну освіту та сприяння закладу освіти у здійсненні освітнього процесу.

8. У закладі освіти створюються органи учнівського чи студентського самоврядування.

Стаття 27. Автономія закладів освіти

Держава сприяє реалізації академічної, організаційної, кадрової та фінансової автономії закладів освіти.

Обсяг автономії закладів освіти різних рівнів визначається спеціальними законами.

Стаття 28. Громадський нагляд за діяльністю закладу освіти

1. Громадськими органами управління закладами освіти є наглядові та (або) піклувальні ради закладів освіти.

2. Громадські органи управління є колективними суб'єктами управлінської діяльності, що формуються шляхом делегування до їхнього складу представників громадськості з числа осіб, які зацікавлені в ефективній роботі закладу освіти.

3. До складу громадського органу управління закладом освіти не можуть входити особи, які навчаються в ньому, керівники, педагогічні, науково-педагогічні та інші його працівники.

4. Кількісний склад громадського органу управління, його структура, порядок утворення, повноваження визначаються статутом закладу освіти, цим та іншими спеціальними законами.

5. Члени органу громадського управління виконують свої повноваження на громадських засадах.

6. Правом громадського органу управління закладом освіти є:

оцінка роботи керівника закладу освіти;
аналіз діяльності закладу освіти та визначення стратегії його розвитку;
контроль за виконанням бюджету закладу освіти;
пошук додаткових джерел фінансування закладу освіти, забезпечення його платоспроможності;
визначення політики щодо розширення прав та відповідальності осіб, які здобувають освіту в закладі освіти.

Стаття 29. Відкритість і прозорість у діяльності закладу освіти

1. Заклади освіти зобов'язані формувати відкриті та загальнодоступні ресурси з інформацією про свою діяльність та забезпечувати доступ до таких ресурсів шляхом розміщення їх в інформаційно-комунікаційних мережах.

2. Заклади освіти зобов'язані забезпечувати на своїх офіційних веб-сайтах або на офіційних веб-сайтах своїх засновників відкритий доступ до такої інформації:

статут закладу освіти;

структура закладу освіти;

освітні програми, що реалізуються в закладі освіти з переліком навчальних дисциплін, курсів, предметів, практики, що передбачена відповідною освітньою програмою;

шкільний округ, закріплений за закладом середньої освіти його засновником;

визначені обсяги підготовки за рахунок різних джерел фінансування та фактична кількість осіб, що навчається у закладі освіти;

мова (мови) навчання;

керівник закладу освіти, його заступники, керівники філій та структурних підрозділів закладу освіти (за їх наявності);

педагогічні та науково-педагогічні кадри, їхній освітній та кваліфікаційний рівень, займана посада, досвід педагогічної діяльності; наявність вакантних посад та проведення конкурсу на їх заміщення; матеріально-технічне забезпечення закладу освіти; напрямки науково-дослідницької діяльності (для закладів вищої освіти); наявність гуртожитків, інтернатів та вільних місць у них; результати моніторингу якості освіти; річний звіт про діяльність закладу освіти; порядок надання платних освітніх послуг та їхню вартість.

3. Заклади освіти державної і комунальної форми власності на своїх офіційних веб-сайтах або офіційних веб-сайтах їх засновників оприлюднюють кошторис і звіт про надходження та використання коштів, спрямованих на забезпечення їхньої діяльності.

4. Інформація та документи, визначені у частині другій цієї статті, якщо вони не віднесені до категорії інформації з обмеженим доступом чи такої, що містить державну таємницю, розміщуються для відкритого доступу не пізніше ніж через десять робочих днів після їхнього затвердження чи внесення змін до них, якщо інше не визначене Законами України.

5. Перелік інформації, обов'язкової для оприлюднення закладами освіти різних рівнів, може доповнюватися і уточнюватися спеціальними законами.

Розділ IV. Освітні програми, кваліфікації та документи про освіту

Стаття 30. Освітня програма

1. Освітня програма - це програма навчання, створена закладом освіти чи центральним органом виконавчої влади у сфері освіти, що визначає: вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;

обсяг навчального навантаження;
перелік навчальних предметів (дисциплін) та логічну послідовність їх вивчення;

очікувані результати навчання випускника.

2. Вимоги до результатів навчання за освітніми програмами формальної освіти можуть встановлюватися стандартами освіти.

3. Заклад освіти у межах своєї автономії на підставі освітньої програми розробляє навчальний план, який визначає:

перелік та обсяг навчальних дисциплін (предметів) і послідовність їх вивчення;

форми проведення навчальних занять;

графік освітнього процесу;

форми поточного і підсумкового контролю.

Стаття 31. Класифікація освітніх програм

1. Освітні програми класифікуються за:

видами освіти – освітні програми формальної освіти, освітні програми неформальної освіти;

рівнями (формальної) освіти – освітні програми дошкільної освіти, освітні програми середньої освіти, освітні програми професійної освіти, освітні програми вищої освіти;

спрямуванням – загальні (академічні) освітні програми, професійні (фахові) освітні програми;

галузями знань і спеціальностями – відповідно до чинного переліку галузей знань і спеціальностей.

2. Освітні програми профільної середньої, професійної та вищої освіти можуть бути загального (академічного) або професійного (фахового) спрямування.

Освітні програми загального (академічного) спрямування передбачають отримання відповідної освітньої кваліфікації та підготовку до здобуття освіти на наступному рівні.

Освітні програми професійного (фахового) спрямування передбачають здобуття особами відповідної освітньої та професійної кваліфікацій згідно з вимогами ринку праці.

Здобуття освіти за кожною із зазначених освітніх програм не обмежує особу у продовженні освіти на наступному освітньому рівні незалежно від спрямування освітньої програми.

3. Галузева спрямованість освітніх програм для профільної середньої, професійної та вищої освіти визначається галузями знань і спеціальностями.

Стаття 32. Порядок розробки та затвердження освітніх програм

1. Освітні програми розробляються закладами освіти, юридичними та фізичними особами, які здійснюють освітню діяльність.

2. Освітні програми акредитуються в порядку, встановленому Законом.

3. Типові освітні програми дошкільної та середньої освіти розробляються експертами у відповідних галузях освіти і затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.

Акредитація типових освітніх програм не здійснюється.

Стаття 33. Національна рамка кваліфікацій

1. Національна рамка кваліфікацій – це системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів.

2. Національна рамка кваліфікацій є базовим кваліфікаційним стандартом, що:

забезпечує єдність системи, зв'язок між її рівнями та координування;
сприяє наступності освітніх програм, виходячи з концепції навчання впродовж життя;

сприяє визнанню знань, умінь і компетентностей, отриманих в результаті неформальної освіти;

сприяє міжнародній мобільності робітників та студентів шляхом зіставлення національних кваліфікацій з кваліфікаціями інших країн;

переорієнтує освітній процес на результати навчання.

3. Національна рамка кваліфікацій розробляється із залученням об'єднань організацій роботодавців і затверджується у порядку, визначеному законодавством.

Стаття 34. Галузеві рамки кваліфікацій

1. Для конкретизації опису кваліфікаційних рівнів у термінах компетентностей, що характерні для кваліфікацій певної галузі знань або виду економічної діяльності, можуть розроблятися галузеві рамки кваліфікацій.

2. Кваліфікаційні рівні галузевих рамок кваліфікацій ставляться у відповідність до кваліфікаційних рівнів Національної рамки кваліфікацій.

3. Галузеві рамки кваліфікацій затверджуються центральними органами виконавчої влади у відповідних сферах освіти та економічної діяльності.

Стаття 35. Документи про освіту

1. Після успішного завершення навчання у акредитованому закладі освіти (освітній програмі) видається відповідний документ про освіту встановленого зразка.
2. Зразки документів про освіту затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.
3. Інформація про видані документи про освіту вноситься до Єдиного державного реєстру документів про освіту.

Розділ V. Забезпечення якості освіти

Стаття 36. Система забезпечення якості освіти

1. Метою розбудови та функціонування системи забезпечення якості освіти в Україні є:
 - формування культури якості освіти;
 - гарантування якості освіти;
 - формування довіри суспільства до закладів освіти, вчителів (викладачів);
 - постійне та послідовне вдосконалення (підвищення) якості освіти;
 - допомога закладам освіти та особам, які здійснюють освітню діяльність у підвищенні якості освіти;
 - поширення кращих практик забезпечення якості освіти.
2. Система забезпечення якості освіти складається з трьох складових:
 - система забезпечення якості у закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти);
 - система зовнішнього забезпечення якості освіти, яка спрямована на оцінювання ефективності внутрішньої системи забезпечення якості освіти та;
 - система забезпечення якості у діяльності органів і установ, що управляють процесами зовнішнього забезпечення якості освіти.

3. Система забезпечення якості на рівні закладу освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти) включає:

розробку закладом освіти, стратегії (політики) та процедур постійного підвищення якості освіти;

створення та постійне вдосконалення системи та механізмів реалізації академічної доброчесності;

розробку, моніторинг, періодичний перегляд та вдосконалення освітніх програм;

незалежне оцінювання здобувачів освіти на основі чітких і оприлюднених критеріїв, правил і процедур;

оцінювання якості освітньої діяльності вчителів (викладачів) здобувачами освіти;

оцінювання якості управлінської діяльності керівників закладу освіти вчителями (викладачами);

забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти, за кожною освітньою програмою;

забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;

інші процедури та заходи, що визначаються спеціальним законом або статутом навчального закладу.

4. Система зовнішнього забезпечення якості освіти включає:

перелік інструментів, процедур і заходів забезпечення та підвищення якості освіти, зокрема:

стандартизація;

ліцензування освітньої діяльності;

акредитація освітніх програм;

зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання;
моніторинг якості освіти;
інституційний аудит;
атестація осіб, які здійснюють освітню діяльність;
визначені спеціальними законами органи і установи, що відповідають за зовнішнє незалежне оцінювання якості освіти та розвиток системи забезпечення якості, які:

приймають рішення на основі чітких та оприлюднених критеріїв на основі попередньо проведених експертних оглядів (експертиз);

проводять періодичні перевірки систем забезпечення якості закладів освіти;

надають рекомендаціями щодо вдосконалення систем забезпечення якості;

звітуються перед суспільством на засадах прозорості, доступності та зрозумілості.

5. Система забезпечення якості у діяльності органів і установ, що управляють процесами зовнішнього забезпечення якості освіти, включає:

розробку політики та процедур постійного підвищення якості власної діяльності;

забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації процесів і процедур;

зовнішній незалежний аудит діяльності, процесів і процедур органів і установ;

взаємні перевірки.

6. Особливості функціонування системи забезпечення якості на кожному рівні освіти визначається спеціальними законами.

Стаття 37. Зміст освіти і державні стандарти

1. Зміст освіти – педагогічно адаптований досвід людства, освоюваний особистістю у навчальній діяльності, яка обумовлюється цілями, потребами та перспективами її розвитку та суспільства і внаслідок якої вона оволодіває системою нормативних компетентностей.

2. Основні складові змісту обов'язкової освіти (освітні галузі, дисципліни, курси, навчальні предмети), міждисциплінарні пріоритети, цілі (результати) закінчення рівнів освіти та послідовні державні стандарти освіти (змісту освіти і досягнень учнів) устанавлюються Національним курикулумом дошкільної і загальної середньої освіти.

3. Для вироблення узгоджених стратегічних напрямів розвитку Національного курикулуму дошкільної і загальної середньої освіти та його складових – державних стандартів освіти, навчальних програм та підручників – створюються Національна рада курикулуму та Центр розвитку курикулуму.

4. Стандарт освіти визначає вимоги до освіченості здобувачів освіти та освітньої програми відповідного рівня щодо:

- змісту освіти в термінах результатів навчання;
- тривалості навчання та навчальної трудомісткості;
- переліку обов'язкових компетентностей випускника;
- форми атестації здобувачів освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

5. Стандарти освіти розробляються для кожного рівня освіти. Стандарти освіти для професійної та вищої освіти розробляються для кожної спеціальності та для різних ступенів підготовки.

6. Стандарти освіти розробляються відповідно до Національної рамки кваліфікацій та використовуються для оцінювання якості освітньої програми в процесі її акредитації.

Стаття 38. Стандарти освітньої діяльності

1. Стандарт освітньої діяльності – це сукупність мінімальних вимог для забезпечення закладом освіти освітнього процесу на відповідному рівні освіти, дотримання яких є підставою для видачі закладу освіти ліцензії на здійснення освітньої діяльності.

2. Стандарти освітньої діяльності розробляються за участі експертів, представників громадськості, роботодавців, педагогічних і науково-педагогічних працівників та затверджуються центральним органом виконавчої влади з питань освіти.

3. Стандарти освітньої діяльності є обов'язковими для виконання всіма закладами освіти незалежно від форми власності та підпорядкування. Стандарти освіти розробляються за участі експертів, представників громадськості, роботодавців, педагогічних і науково-педагогічних працівників та затверджуються центральним органом виконавчої влади з питань освіти.

Стаття 39. Ліцензування освітньої діяльності

1. Юридична особа має право розпочати освітню діяльність та отримати статус закладу освіти певного рівня і типу лише після отримання в установленому законом порядку відповідної ліцензії.

2. Ліцензія на освітню діяльність видається уповноваженим державою органом на підставі позитивного висновку, складеного за результатами ліцензійної експертизи:

для закладів вищої освіти – Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти;

для закладів інших рівнів освіти – центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти.

Ліцензія автоматично подовжується у разі успішного проходження подальшої акредитації усіх освітніх програм.

3. Висновки кожної ліцензійної експертизи публікуються на офіційних веб-сайтах установ, що її проводили.

4. За результатами ліцензування центральний орган виконавчої влади у сфері освіти надає ліцензії на право здійснення освітньої діяльності за окремою спеціальністю закладам професійної та вищої освіти, Ліцензії на право здійснення освітньої діяльності закладам середньої, дошкільної та **позашкільної** освіти надає комісія обласної державної адміністрації, в яку входять представники обласної державної адміністрації, центрального органу виконавчої влади, що здійснює забезпечення якості освіти, та громадськості.

5. Невиконання або грубе порушення закладом освіти умов і правил ліцензійної діяльності, подання та розповсюдження недостовірної інформації щодо її здійснення є підставою для призупинення дії ліцензії до моменту усунення порушень. Відмова або неможливість усунути порушення умов і правил ліцензійної діяльності призводить до анулювання ліцензії.

6. Висновок про порушення закладом освіти умов і правил ліцензійної діяльності, подання та розповсюдження недостовірної інформації щодо її здійснення робить центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти для закладів дошкільної, середньої, професійної та **позашкільною**

освіти в ході акредитаційної експертизи чи інспектування, і Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти в ході акредитації освітніх програм.

7. Рішення про призупинення або анулювання ліцензії на освітню діяльність приймає орган, що її надавав, у тому числі за поданням центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти (для закладів дошкільної, середньої, професійної та **позашкільної** освіти), або за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (для закладів вищої освіти).

Стаття 40. Акредитація закладів освіти (освітніх програм)

1. Акредитація закладів освіти (освітніх програм) – це механізм забезпечення якості освіти, в рамках якого уповноважена законом установа оцінює освітні та управлінські процеси закладів освіти чи окремі освітні програми на предмет відповідності державним стандартам освіти.

2. Акредитацію освітніх програм закладів вищої освіти здійснює Національне агентство із забезпечення якості освіти.

3. Акредитацію закладів дошкільної, середньої та професійної освіти здійснює центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти.

4. Для закладів освіти державної та комунальної форми власності, а також для закладів середньої освіти інших форм власності акредитації є обов'язковою.

5. Для проведення акредитаційної експертизи відповідні установи залучають фахівців у сфері освіти. Для проведення акредитаційної експертизи закладів професійної та освітніх програм вищої освіти можуть залучатися представники професійних асоціацій, працедавців тощо.

6. За результатами акредитаційної експертизи закладів освіти та освітніх програм видається сертифікат про акредитацію строком на 10 років.

7. Якщо за результатами акредитаційної експертизи виявлено невідповідність діяльності закладів дошкільної та середньої освіти стандартам освіти, закладу освіти надається період у один рік для усунення виявлених недоліків. Після завершення терміну, відведеного на усунення недоліків, проводиться повторна акредитаційна експертиза. Якщо за результатами проведення повторної акредитаційної експертизи виявлено, що недоліки не були усунені, органом управління приймається рішення щодо звільнення керівника закладу освіти та інших змін в управлінні закладом, зокрема, щодо можливої реорганізації.

8. Успішне проходження процедури акредитації дає право на отримання державного фінансування освітньої діяльності та видачу документів про освіту державного зразка.

9. Висновки акредитаційної експертизи публікуються на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти або Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Стаття 41. Зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання

1. Зовнішнє незалежне оцінювання – оцінювання результатів навчання, здобутих на певному рівні освіти, яке здійснюється акредитованими установами.

2. Зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання здійснюється на основі чітких та вимірюваних критеріїв з метою отримання об'єктивних даних для визначення якості освіти та розроблення заходів для підвищення якості освіти.

3. Зовнішнє незалежне оцінювання здійснюється на таких принципах:

об'єктивності;
валідності;
надійності;
відповідальності;
гуманістичної спрямованості.

4. Процедури, форми та порядок проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання визначаються законодавством України та повинні бути оприлюднені не менше як за шість місяців до проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання.

5. Зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання здійснюється за кошти державного або місцевих бюджетів. Інші незалежні оцінювання здійснюються за кошти суб'єктів освітньої діяльності або за кошти засновників закладів освіти.

Стаття 42. Моніторинг якості освіти

1. Моніторинг якості освіти здійснюється з метою:
виявлення та відстежування тенденцій у розвитку якості освіти в державі або на певних територіях;
встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей;

участі у порівняльних міжнародних дослідженнях з якості освіти.

2. Моніторинг якості освіти замовляють:
центральний орган виконавчої влади у сфері освіти - на території держави або у певних регіонах;
органи місцевого самоврядування - на відповідних територіях.

3. Моніторинг якості освіти здійснюється акредитованими установами незалежного оцінювання результатів навчання. Фінансування моніторингу якості освіти здійснює замовник.

4. Порядок проведення моніторингу якості освіти затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.

5. Знеособлені результати моніторингу якості освіти зберігаються в Єдиній державній електронній базі з питань освіти і є відкритою інформацією.

Розділ VI. Учасники освітнього процесу

Стаття 43. Права і обов'язки осіб, які навчаються

1. Особам, які навчаються, держава гарантує право на:

- здобуття якісної освіти у системі формальної освіти;
- вільний вибір закладу освіти і форми здобуття освіти;
- академічну мобільність;
- додаткову відпустку за місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням;
- навчання впродовж життя;
- користування навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти;
- свободу шукати, одержувати і передавати будь-яку інформацію та ідеї в усній, письмовій, друкованій та електронній формі;
- участь та свободу в науково-дослідній, науково-технічній, літературній, художній і творчій діяльності;
- свободу думки, совісті та релігії;
- свободу асоціацій та мирних зборів;

особисту або через своїх представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти;

безпечні й нешкідливі умови навчання та праці;

особливі умови для здобуття освіти (для осіб з особливими потребами та з соціально незахищених категорій населення);

забезпечення стипендіями, гуртожитками, інтернатами в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства, дискримінації на підставі кольору шкіри, політичних, релігійних чи інших переконань, статі, гендеру, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, сімейного та майнового стану, місця проживання та інших ознак.

2. На час виробничого навчання і практики учням та студентам забезпечуються робочі місця, безпечні та нешкідливі умови праці відповідно до програм виробничого навчання і практики та угод між закладами освіти та підприємствами, установами, організаціями, що надають місця для проходження виробничого навчання і практики. Під час проходження виробничого навчання і практики забороняється використовувати працю учнів і студентів для цілей, не передбачених програмою виробничого навчання та практики.

3. Підприємства, установи й організації, що надають місця для проходження виробничого навчання і практики, користуються податковими пільгами відповідно до законодавства.

4. Особи, які навчаються, зобов'язані:

дотримуватися принципу академічної доброчесності;

виконувати вимоги освітньої програми і навчального плану, зокрема систематично і глибоко оволодівати знаннями, практичними навичками, професійною майстерністю;

дотримуватись статуту та правил внутрішнього розпорядку закладу освіти.

Стаття 44. Права і обов'язки батьків та осіб, які їх замінюють

1. Батьки та особи, які їх замінюють, мають право:

обирати заклад освіти та форму навчання для своїх неповнолітніх дітей;
обирати і бути обраними до органів громадського управління закладів дошкільної та середньої освіти;

звертатись до органів управління освітою з питань освіти дітей;

захищати у відповідних органах управління освітою та в суді законні інтереси своїх дітей;

отримувати повну інформацію про діяльність навчального закладу, результати навчання дитини та результати оцінювання якості освіти у закладі освіти;

ознайомлюватися з освітнім процесом, відвідувати навчальні заняття без втручання в освітній процес у порядку, передбаченому статутом закладу освіти.

2. Виховання в сім'ї є першоосновою розвитку дитини як особистості. На кожного з батьків покладається однакова відповідальність за освіту і розвиток дитини.

3. Батьки та особи, які їх замінюють, зобов'язані:

забезпечити здобуття дітьми дошкільної та повної середньої освіти у закладах освіти або в домашніх умовах відповідно до вимог державних стандартів освіти;

виховувати у дітей повагу до законів, прав, свобод та гідності людини;
постійно дбати про фізичне і психічне здоров'я дітей, створювати належні умови для розвитку їхніх природних здібностей;
поважати гідність дитини.

Стаття 45. Права і обов'язки педагогічних і науково-педагогічних працівників

1. Педагогічні та науково-педагогічні працівники мають право:

- академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі;
- доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;
- безоплатне користування матеріально-технічними ресурсами закладу освіти для здійснення освітньої та наукової діяльності;
- педагогічну ініціативу; розроблення та впровадження авторських освітніх методик і технологій;
- захист професійної честі, гідності;
- індивідуальну освітню діяльність;
- участь у роботі колегіальних органів управління закладом освіти;
- участь у громадському самоврядуванні закладу освіти;
- об'єднання у професійні громадські організації;
- подовжену оплачувану відпустку;
- одержання службового житла;
- підвищення кваліфікації, перепідготовку; вільний вибір освітніх програм, форм навчання, закладів освіти, установ і організацій, що здійснюють підвищення кваліфікації і перепідготовку;

однорічну неоплачувану творчу відпустку не рідше одного разу на 10 років із зарахування до загального і спеціального трудового стажу.

2. Педагогічні та науково-педагогічні працівники зобов'язані:

дотримуватися принципу академічної доброчесності та забезпечувати його реалізацію в освітньому та науковому процесах;

постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну ерудицію;

допомагати особам, що навчаються, засвоювати освітні програми на рівні обов'язкових вимог щодо змісту, рівня та обсягу освіти, сприяти розвитку їхніх здібностей;

дотримуватися педагогічної етики, поважати гідність дитини, учня, студента;

захищати дітей, молодь від будь-яких форм фізичного або психічного насильства.

3. Педагогічним, науково-педагогічним, науковим працівникам забороняється закликати чи спонукати осіб, які навчаються, до дій, що суперечать Конституції та законодавству України.

4. На осіб, які здійснюють освітню діяльність з надання дітям дошкільної і початкової освіти поза закладом освіти, покладаються обов'язки педагогічних працівників.

Стаття 46. Загальні вимоги до осіб, які навчають

1. Педагогічною діяльністю можуть займатися особи, які мають відповідну вищу освіту або досвід роботи, фізичний і психологічний стан, що дозволяє виконувати посадові обов'язки.

2. Педагогічну діяльність у закладах освіти здійснюють педагогічні працівники, у закладах вищої освіти – педагогічні та науково-педагогічні

працівники. Перелік посад науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів освіти устанавлюється Кабінетом Міністрів України.

3. Педагогічні та науково-педагогічні працівники приймаються на роботу шляхом укладення трудового договору, в тому числі у формі контракту, за результатами конкурсного відбору, що проводиться у порядку встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.

4. Для роботи у закладах дошкільної, середньої, **позашкільної** та професійної освіти на посаді педагогічного працівника особа має пройти державну сертифікацію.

5. Інші кваліфікаційні вимоги до осіб, які навчають, визначаються законодавством.

Стаття 47. Державні гарантії особам, які навчаються, та особам, які навчають

1. Держава забезпечує здобуття початкової освіти за місцем проживання дитини. Відповідна територіальна громада безпосередньо або через свій представницький орган (раду) має право прийняти обґрунтоване рішення про доцільність здобуття дітьми початкової середньої освіти у закладі освіти іншого населеного пункту.

2. Держава забезпечує підручниками, в тому числі в електронному вигляді, осіб, які навчаються у закладах середньої освіти в порядку, визначеному Кабінетом міністрів України.

3. Особи, які навчаються у закладах середньої освіти, проживають у сільській місцевості й потребують підвезення до закладу освіти і у зворотному напрямку, забезпечуються таким підвезенням за кошти державного та місцевих бюджетів.

4. Особи, які навчаються у державних і комунальних закладах середньої освіти не за місцем проживання, на період навчання забезпечуються безкоштовними гуртожитками відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України.

5. Органи місцевого самоврядування можуть забезпечувати пільговий проїзд учнів, вихованців, студентів та педагогічних працівників до місця навчання і додому у порядку та розмірах, визначених органами місцевого самоврядування, та передбачають на це відповідні видатки з місцевих бюджетів.

6. Органи місцевого самоврядування та місцеві органи виконавчої влади забезпечують безкоштовним гарячим харчуванням дітей, які навчаються у 1-4 класах державних і комунальних закладів середньої освіти, на запит їхніх батьків, та дітей з неповних та багатодітних сімей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які навчаються у державних та комунальних закладах професійної освіти.

7. Особи, які навчаються у державних і комунальних закладах професійної освіти, на період навчання забезпечуються гуртожитками, стипендіями, спеціальним одягом у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

8. Особи, які навчаються у державних і комунальних закладах вищої освіти, на період навчання забезпечуються гуртожитками та стипендією у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

9. Особам, які навчаються у закладах вищої освіти та мають особливі успіхи у навчанні й науковій діяльності, надається фінансова підтримка для продовження навчання, стажування чи наукової діяльності у зарубіжних закладах вищої освіти за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та (або) коштів закладу вищої освіти, де вони здобувають освіту. Норми і

порядок надання такої фінансової підтримки визначаються Кабінетом Міністрів України.

10. Держава забезпечує педагогічним та науково-педагогічним працівникам:

належні умови праці, відпочинку, медичне обслуговування;

оплату підвищення кваліфікації впродовж п'ятирічного циклу;

правовий, соціальний, професійний захист;

встановлення доплат до посадових окладів (ставок заробітної плати) за наукові ступені, вчені звання та кваліфікаційні категорії;

щомісячну виплату надбавок за вислугу років у відсотках до посадового окладу (ставки заробітної плати) залежно від стажу педагогічної роботи у розмірах, що встановлюються законодавчими та нормативними актами;

надання педагогічним працівникам щорічної грошової винагороди в розмірі до одного посадового окладу (ставки заробітної плати) за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків;

виплату педагогічним і науково-педагогічним працівникам допомоги на оздоровлення у розмірі місячного посадового окладу (ставки заробітної плати) при наданні щорічної відпустки;

надання пільгових довготермінових кредитів на будівництво (реконструкцію) і придбання житла.

11. Держава забезпечує встановлення науково-педагогічним, педагогічним та іншим категоріям працівників закладів освіти посадових окладів на основі Єдиної тарифної сітки у розмірі, що перевищує законодавчо встановлений розмір мінімальної заробітної плати, та у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

12. У разі захворювання педагогічного чи науково-педагогічного працівника, яке унеможлиблює виконання ним професійних обов'язків і

обмежує можливість перебування у колективі осіб, які навчаються, або тимчасового переведення за цих чи інших обставинна іншу роботу чи проходження військової служби за призовом під час мобілізації за ним зберігається попередній середній заробіток. У разі хвороби або каліцтва попередній середній заробіток виплачується до відновлення працездатності або встановлення інвалідності.

13. Педагогічним працівникам, які працюють у сільській місцевості і селищах міського типу, а також пенсіонерам, які раніше працювали педагогічними працівниками в цих населених пунктах і проживають у них, держава відповідно до законодавства забезпечує безплатне користування житлом з опаленням і освітленням у межах встановлених норм. Пільги на безоплатне користування житлом з опаленням та освітленням, передбачені абзацом першим цієї частини, надаються за умови, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Вони мають право на безоплатне одержання у власність земельної ділянки в межах земельної частки (паю) члена сільськогосподарського підприємства, сільськогосподарської установи та організації, розташованих на території відповідної ради, із земель сільськогосподарського підприємства, сільськогосподарської установи та організації, що приватизуються, або земель запасу чи резервного фонду, але не більше норм безоплатної передачі земельних ділянок громадянам, встановлених законом для ведення особистого селянського господарства.

Дія абзацу другого цієї частини не поширюється на громадян, які раніше набули право на земельну частку (пай) та земельні ділянки для ведення

особистого підсобного господарства чи для ведення особистого селянського господарства, крім випадків успадкування права на земельну частку (пай), земельні ділянки для ведення особистого підсобного господарства чи для ведення особистого селянського господарства відповідно до закону.

15. За особливі трудові заслуги педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть бути нагороджені державними нагородами, представлені до присудження державних премій України, відзначені знаками, грамотами, іншими видами морального та матеріального заохочення.

Стаття 48. Академічна доброчесність

1. Академічна доброчесність - це сукупність принципів, правил поведінки учасників освітнього процесу, спрямованих на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної вирішувати завдання відповідно до освітнього рівня з дотриманням норм права та суспільної моралі.

2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право;

незаохочування інших осіб до вчинення дій, які суперечать нормам пунктів 1-3).

3. Дотримання академічної доброчесності педагогічними і науково-педагогічними працівниками передбачає:

дотримання норм, передбачених пп. 1)-3) частини другої цієї статті, і контроль за дотриманням цих вимог особами, які здобувають освіту;

дотримання загальноприйнятих принципів моралі;

демонстрацію поваги до Конституції і законів України і дотримання їхніх норм;

повагу до осіб, які здобувають освіту, до їхніх батьків, незалежно від їхнього світогляду, соціального стану.

4. За порушення принципів академічної доброчесності: плагіат, науковий плагіат, заохочення порушень академічної доброчесності особами, що навчаються, педагогічні і науково-педагогічні працівники притягуються до дисциплінарної відповідальності відповідно до законодавства.

5. За порушення принципів академічної доброчесності особи, що навчаються, притягуються до відповідальності :

повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо);

повторне проходження навчального курсу;

відрахування із закладу (крім учнів, що здобувають дошкільну, середню освіту у закладі за місцем проживання).

Розділ VII. Професійний розвиток та оплата праці педагогічних та науково-педагогічних працівників

Стаття 49. Державна сертифікація педагогічних працівників

1. Сертифікація педагогічних працівників проводиться з метою оцінювання здатності здійснювати педагогічну діяльність в системі дошкільної, середньої, **позашкільної** чи професійної освіти у відповідності до професійних стандартів педагогічної діяльності. Порядок проходження

сертифікації та професійні стандарти педагогічної діяльності затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти.

2. За результатами сертифікації педагогічному працівнику присвоюється певна кваліфікаційна категорія. Кваліфікаційними категоріями педагогічних працівників є: педагог-стажист, педагог другої категорії, педагог першої категорії, педагог вищої категорії.

3. Педагогічні працівники зобов'язані щоп'ять років проходити повторну сертифікацію, за результатами якої підтверджувати кваліфікаційну категорію або отримувати вищу. У разі не проходження сертифікації або неспроможності підтвердити присвоєну раніше кваліфікаційну категорію особа відстороняється від педагогічної діяльності.

4. При сертифікації для роботи у закладах дошкільної, середньої, **позашкільної** освіти перевірі підлягають знання та навички зі змісту та методики навчання і знання з предмету (предметів), котрі планує викладати педагогічний працівник.

5. При сертифікації для роботи у закладах професійної освіти перевірі підлягають знання та вміння з методики навчання.

6. Право проходити сертифікацію мають лише особи з вищою освітою.

7. За результатами сертифікації особі видається сертифікат строком на 5 років.

8. Особа, яка упродовж трьох останніх років не здійснювала педагогічну діяльність, може бути призначена на посаду педагогічного працівника лише після успішного проходження повторної сертифікації.

9. Заклад освіти при прийомі на роботу встановлює вимоги до рівня кваліфікації особи.

10. Особа, що розпочинає педагогічну діяльність, має посаду педагога-стажиста.

11. Особа з вищою непедagogічною освітою для здійснення педагогічної діяльності має скласти кваліфікаційний іспит у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.

Стаття 50. Робочий час педагогічних і науково-педагогічних працівників

1. Робочий час науково-педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи.

2. Робочий час педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

3. Обсяг та перелік видів роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників встановлюється закладом освіти та закріплюється у трудовому договорі у межах, визначених законодавством.

4. Максимальний обсяг навчального навантаження педагогічних та науково-педагогічних працівників на одну ставку встановлюється законодавством.

5. Норми часу навчальної, методичної, організаційної, а для закладів вищої освіти також наукової роботи визначаються колегіальним органом управління закладом освіти в межах, встановлених законодавством.

6. Залучення науково-педагогічних і педагогічних працівників до роботи, не передбаченої трудовим договором, може здійснюватися лише за їх згодою або у випадках, передбачених законодавством.

Стаття 51. Оплата праці педагогічних і науково-педагогічних працівників

1. Оплата праці педагогічних і науково-педагогічних працівників встановлюється згідно з Єдиною тарифною сіткою у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

2. Посадові оклади педагогічних працівників підвищуються з урахуванням надбавки за кваліфікаційні категорії:

педагога (вчителя) другої категорії – на 10 % від посадового окладу;

педагога (вчителя) першої категорії – на 20 % від посадового окладу;

педагога (вчителя) вищої категорії – на 40 % від посадового окладу .

3. Посадові оклади науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників закладів вищої освіти підвищуються з урахуванням надбавки за наукові ступені та вчені звання:

науковий ступінь доктора філософії - на 15 % від посадового окладу;

науковий ступінь доктора наук - на 20 % від посадового окладу;

вчене звання доцента і старшого дослідника - 25 % від посадового окладу;

вчене звання професора - 33 % від посадового окладу.

Заклад вищої освіти може встановити більший розмір доплат за рахунок власних надходжень.

4. Керівник навчального закладу відповідно до законодавства, статуту (положення) та колективного договору може встановлювати педагогічним і науково-педагогічним працівникам доплати, надбавки, премії за використання в освітньому процесі іноземних мов, сучасних технологій навчання, реалізацію інноваційних проектів тощо.

5. Педагогічним та науково-педагогічним працівникам за рахунок власних коштів навчальних закладів може надаватися матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань.

Розділ VIII. Управління у сфері освіти

Стаття 52. Управління у сфері освіти

Системою освіти управляють органи державної влади і місцевого самоврядування.

Органи управління освітою і місцевого самоврядування діють у межах повноважень, визначених законодавством.

Стаття 53. Органи управління освітою

До органів управління освітою в Україні належать:

Кабінет Міністрів України

центральний орган виконавчої влади у сфері освіти;

центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані заклади вищої освіти;

центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти;

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти;

місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Стаття 54. Повноваження Кабінету Міністрів України

Кабінет Міністрів України:

вживає заходів щодо забезпечення конституційного права кожної особи на освіту;

забезпечує розробку та впровадження державної політики у сфері освіти;

затверджує стратегію розвитку освіти України;

затверджує та виконує державні цільові програми у сфері освіти;

безпосередньо або через уповноважений ним орган здійснює права засновника закладів освіти державної форми власності;

визначає порядок формування і розподілу освітньої субвенції та субвенції на підготовку робітничих кадрів між адміністративно-територіальними одиницями відповідно до цього закону;

визначає порядок розподілу державного фінансування професійної, вищої освіти та стипендійного фонду;

визначає порядок розподілу освітньої субвенції між закладами середньої освіти, що знаходяться у державній і комунальній власності;

визначає порядок розподілу стипендійного фонду;

затверджує державні пріоритети у підготовці фахівців, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів у розрізі галузей знань;

затверджує перелік галузей знань та спеціальностей для підготовки фахівців у вищій та професійній освіті;

затверджує перелік посад науково-педагогічних і педагогічних працівників навчальних закладів;

здійснює інші повноваження, що передбачені спеціальними законами.

Стаття 55. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти

1. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти:

бере участь у формуванні освітньої політики;

впроваджує освітню політику;

розробляє Стратегію розвитку освіти, державні цільові програми у сфері освіти;

здійснює нормативно-правове забезпечення функціонування закладів освіти;

здійснює аналіз та прогнозування розвитку системи освіти;

готує щорічний звіт про стан і перспективи розвитку системи освіти України, який має бути представлений на розгляд Верховної Ради України;

аналізує роботу закладів освіти щодо дотримання ними нормативно-правових актів у галузі освіти;

забезпечує проведення моніторингу якості освіти;

організовує збір та обробку освітньої статистики, забезпечує функціонування Єдиної державної електронної бази з питань освіти;

затверджує державні стандарти освіти;

здійснює міжнародне співробітництво у сфері освіти;

затверджує порядок визнання здобутих в іноземних закладах освіти документів про освіту;

затверджує форму і зміст документів про освіту державного зразка;

формує пропозиції щодо обсягу освітньої субвенції, державного фінансування професійної і вищої освіти та стипендійного фонду;

розподіляє освітню субвенцію та державне фінансування професійної, вищої освіти та стипендійного фонду;

забезпечує у співпраці з Національною академією педагогічних наук України наукове і методичне забезпечення функціонування закладів освіти;

спільно з центральним органом виконавчої влади, відповідальним за здійснення економічної політики, подає на розгляд Кабінету Міністрів пропозиції щодо державних пріоритетів у підготовці фахівців, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів у розрізі галузей знань;

розробляє та затверджує умови прийому до закладів професійної та вищої освіти;

затверджує ліцензійні умови та порядок ліцензування закладів освіти;

здійснює в установленому порядку ліцензування закладів професійної, вищої освіти та навчання впродовж життя незалежно від форми власності та підпорядкування;

формує та забезпечує функціонування системи сертифікації педагогічних кадрів, забезпечує умови для підвищення їхньої кваліфікації;

організовує та фінансує забезпечення закладів освіти підручниками у необхідній кількості;

погоджує призначення керівників обласних органів управління освітою;

контролює відповідність роботи органів управління освітою державній політиці у сфері освіти та ефективність управління закладами освіти;

визначає порядок проведення інспекції та акредитації закладів освіти (освітніх програм), інших заходів контролю якості освіти;

визначає порядок роботи органів управління освітою з питань видачі ліцензій та сертифікатів про акредитацію підпорядкованим їм закладів освіти;

визначає порядок створення та діяльності центрів сертифікації кваліфікацій, здобутих у системі неформальної та інформальної освіти;

здійснюють функції засновника стосовно закладів вищої освіти державної форми власності;

забезпечує проведення сертифікації педагогічних працівників;

здійснює інші повноваження, передбачені Конституцією України, цим та іншими законами України.

2. Акти центрального органу виконавчої влади у сфері освіти, прийняті у межах його повноважень, є обов'язковими до виконання центральними органами виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти, органами

виконавчої влади Автономної Республіки Крим у сфері освіти, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, підпорядкованими їм органами управління освітою, закладами освіти незалежно від форм власності.

Стаття 56. Повноваження центральних органів виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти

Центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти:

- беруть участь у здійсненні освітньої політики;
- розподіляють державне фінансування для закладів професійної та вищої освіти, що знаходяться у їх підпорядкуванні;
- здійснюють функції засновника по відношенню до закладів, що знаходяться у їх підпорядкуванні.

Стаття 57. Повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування

Обласні ради, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, міські ради міст Києва та Севастополя:

- засновують, реорганізують та ліквідовують заклади освіти та піклування для дітей з особливими освітніми потребами;
- засновують, реорганізують та ліквідовують заклади професійної освіти комунальної форми власності;
- здійснюють інші повноваження, передбачені спеціальними законами.

2. Обласні державні адміністрації, міські державні адміністрації міст Києва та Севастополя, а також орган виконавчої влади АР Крим у сфері освіти:

аналізують стан розвитку освіти в області, звітують щодо стану розвитку освіти в області перед обласними радами, Верховної Радою Автономної Республіки Крим, міськими радами міст Києва та Севастополя в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти;

забезпечують функціонування мережі закладів освіти та піклування для дітей з особливими освітніми потребами;

на підставі висновків центрального органу виконавчої влади, що здійснює забезпечення якості освіти, надають ліцензію закладам дошкільної, середньої та **позашкільної** освіти;

здійснюють соціальний захист працівників освіти, дітей, учнівської і студентської молоді;

здійснюють інші повноваження, передбачені спеціальними законами.

3. Районні ради, міські ради міст обласного значення, міст Києва і Севастополя:

заснують заклади початкової, базової та профільної середньої та **позашкільної** освіти;

гарантують доступність середньої освіти для всіх громадян, які проживають на відповідній території, та вживають заходів для забезпечення потреби у дошкільній освіті;

формують мережу шкільних округів закладів початкової та базової середньої освіти, що покривають усю територію району;

4. Районні державні адміністрації, міські державні адміністрації міст Київ та Севастополя, міські ради міст обласного значення:

забезпечують діяльність закладів середньої та **позашкільної** освіти;

забезпечують та фінансують довозення учнів закладів початкової та базової середньої освіти, які мають право на безоплатне доведення згідно з законодавством;

забезпечують гуртожитками учнів закладів профільної середньої освіти, які навчаються не за місцем проживання;

забезпечують організацію обліку дітей дошкільного та шкільного віку;

контролюють дотримання норми Конституції про обов'язковість повної середньої освіти;

звітують перед районними радами, міськими радами міст обласного значення, міст Києва і Севастополя про якість освіти, стан і перспективи розвитку мережі закладів освіти, що знаходяться у їхньому підпорядкуванні в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.

5. Міські ради (міст районного підпорядкування), сільські, селищні ради, об'єднані територіальні громади засновують заклади дошкільної освіти та забезпечують їх діяльність.

Стаття 58. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що здійснює забезпечення якості освіти

1. Діяльність центрального органу виконавчої влади, що здійснює забезпечення якості освіти, координується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.

2. Центральний орган виконавчої влади, що здійснює забезпечення якості освіти:

проводить ліцензійну експертизу закладів дошкільної, середньої, **позашкільної** та професійної освіти та готує висновки ліцензійної експертизи, публікує їх на офіційному веб-сайті та надає органу ліцензування;

проводить акредитацію закладів дошкільної, середньої та професійної освіти;

проводить сертифікацію педагогічних працівників.

3. Керівника центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти призначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 59. Повноваження засновника закладу освіти

1. Повноваження засновника (засновників) щодо управління закладом освіти визначаються цим та іншими законами України.

2. Засновник (засновники) закладу освіти або уповноважений ним (ними) орган:

засновує, реорганізує та ліквідує заклад освіти у порядку, визначеному законодавством;

затверджує статут закладу освіти відповідно до примірного статуту закладу освіти відповідного типу, за поданням колегіального органу громадського самоврядування закладу освіти вносить до нього зміни або затверджує нову редакцію;

укладає контракт з особою в місячний строк після її обрання керівником закладу освіти за конкурсом у порядку, встановленому спеціальними законами;

за поданням вищого колегіального органу громадського самоврядування закладу освіти або педагогічної ради, або наглядової/опікунської ради, або за власною ініціативою достроково розриває контракт із керівником закладу освіти з підстав, визначених законодавством про працю, чи за порушення статуту закладу освіти та умов контракту;

затверджує кошторис закладу освіти;

затверджує фінансовий звіт закладу освіти у порядку, визначеному законодавством;

здійснює контроль за господарською діяльністю закладу освіти;

здійснює контроль за дотриманням статуту закладу освіти;

Забезпечує матеріально-технічні та санітарно-гігієнічні умови діяльності закладів освіти відповідно до нормативів, встановлених законодавством;

здійснює інші повноваження, передбачені законом, статутом закладу освіти.

3. Засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган може (можуть) делегувати окремі свої повноваження органу управління закладом освіти.

4. При реорганізації закладу всім особам, які здобувають освіту, має бути забезпечено можливість завершити здобуття освіти за цією програмою.

5. Ліквідація закладів освіти відбувається за погодженням із центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти.

Стаття 60. Відкритість органів управління освітою

1. Інформація про процедури та результати прийняття рішень органами управління освітою підлягає обов'язковому оприлюдненню на офіційних веб-сайтах органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, навчальних закладів, інших органів, установ, організацій та в засобах масової інформації, на інформаційних стендах і в будь-який інший спосіб.

2. Органи управління освітою забезпечують обов'язкове громадське обговорення проектів нормативно-правових актів та інших рішень, що стосуються системи освіти, та участь незалежних експертів і представників громадськості, роботодавців та осіб, які здобувають освіту, у підготовці та прийнятті цих документів.

3. Органи управління освітою, які є розпорядниками бюджетних коштів, на своїх офіційних веб-сайтах оприлюднюють кошторис і звіт про надходження та використання коштів державного та місцевого бюджетів,

спрямованих на забезпечення діяльності закладів освіти, які знаходяться у їхньому підпорядкуванні.

4. Забороняється обмежувати доступ до відомостей про стан та якість освіти.

Стаття 61. Громадське управління у сфері освіти

1. Громадське самоврядування в системі освіти здійснюється громадськими організаціями, статутом яких передбачено діяльність у сфері освіти, професійними об'єднаннями педагогічних і науково-педагогічних працівників, національними академіями наук, об'єднаннями здобувачів освіти, об'єднаннями батьківських комітетів (суб'єкти громадського самоврядування) та органами, до яких вони делегують представників.

2. Суб'єкти громадського самоврядування:

ініціюють і беруть участь в обстеженнях якості освіти в адміністративно-територіальних одиницях та оприлюднюють результати;

подають засновникам закладів освіти пропозиції щодо поліпшення освітньої діяльності;

беруть участь у розробленні державних і регіональних програм розвитку освіти;

вносять до органів виконавчої влади пропозиції щодо удосконалення змісту освіти;

проводять експертизу підручників та інших навчальних матеріалів і оприлюднюють результати;

беруть участь у підготовці та прийнятті нормативно-правових актів та інших рішень, що стосуються системи освіти, та у громадському обговоренні проектів цих документів;

здійснюють інші заходи в сфері освіти відповідно до статуту.

Стаття 62. Інститут освітнього омбудсмена

1. З метою забезпечення належних умов для реалізації права на освіту в системі освіти діє Служба освітнього омбудсмена. Освітній омбудсмен у своїй діяльності керується Конституцією, законами України, а також Положенням Кабінету Міністрів України, яке визначає його правовий статус.

2. Освітній омбудсмен призначається на посаду Кабінетом Міністрів України на термін 5 років без права повторного переобрання.

3. Забезпечення діяльності Служби освітнього омбудсмена здійснюється відповідним структурним підрозділом Міністерства освіти і науки України.

4. Освітній омбудсмен відповідно до покладених на нього завдань має право:

розглядати скарги та перевіряти обставини, викладені в цих скаргах, поданих від осіб, які навчаються, їхніх батьків та осіб, які їх замінюють, а також від осіб, які навчають, у закладах освіти усіх рівнів;

отримувати від закладів освіти та органів управління освітою інформацію, необхідну для виконання своїх функцій, в тому числі інформацію з обмеженим доступом;

за результатами проведених перевірок виносити рішення щодо обґрунтованості чи необґрунтованості скарги, і на його основі надавати рекомендації закладам освіти, органам управління освітою, правоохоронним органам;

безперешкодно у встановленому законом порядку відвідувати органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади освіти усіх рівнів незалежно від форми власності, а також брати участь в установленому порядку у засіданнях державних органів з питань, що належать до його компетенції;

звертатися до органів державної влади, в тому числі правоохоронних, щодо виявлених фактів порушення права людини на освіту та освітнього законодавства;

надавати юридичні консультації особам, які навчаються, їхнім батькам та особам, які їх замінюють, а також особам, які навчають;

5. Освітній омбудсмен готує щорічний звіт про свою діяльність, на основі якого звітує на пленарному засіданні Верховної Ради про дотримання права на освіту в Україні.

6. Порядок подання скарг до освітнього омбудсмена, їх розгляду та іншої діяльності служби омбудсмена визначається Законом України “Про звернення громадян” та Кабінетом Міністрів України.

Розділ IX. Інфраструктура освіти

Стаття 63. Єдина державна електронна база з питань освіти

1. У системі освіти діє Єдина державна електронна база з питань освіти - автоматизована система збору, верифікації, оброблення, зберігання та захисту даних, у тому числі персональних, щодо закладів освіти, осіб, що навчаються, педагогічних, науково-педагогічних працівників.

2. Розпорядником Єдиної державної електронної бази з питань освіти є центральний орган виконавчої влади у сфері освіти.

3. Обов'язковими складовими Єдиної державної електронної бази з питань освіти є Державний реєстр закладів освіти та Державний реєстр документів про освіту.

4. Інформаційні системи Єдиної державної електронної бази з питань освіти розробляються і обслуговуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти або іншою юридичною особою відповідно до угоди.

Обсяг відомостей, що містять Державні реєстри, та порядок їх ведення встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.

5. Повний перелік та види інформації, яка міститься у Єдиній державній електронній базі з питань освіти, затверджується постановою Кабінету Міністрів України.

6. Усі дані, що містяться в Єдиній державній електронній базі з питань освіти, окрім персональних даних та інформації з обмеженим доступом, є доступними у форматі відкритих даних.

Стаття 64. Наукове і методичне забезпечення освіти

Наукове і методичне забезпечення освіти здійснюють центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, Національна академія наук України, Національна академія педагогічних наук України, центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти, академічні, галузеві науково-дослідні інститути, інші науково-методичні і методичні установи у взаємодії з відповідними підприємствами, творчими спілками, асоціаціями, товариствами, громадськими фаховими організаціями.

Стаття 65. Інформаційні ресурси для освіти

1. Інформаційні ресурси освіти включають:

Бібліотеки

Електронні бібліотеки, до яких можуть входити книги, журнали, лекції, методичні матеріали в оцифрованому форматі, придатному для автоматизованої обробки текстів, а також відео і аудіоматеріали

Телевізійні і радіоканали та передачі освітнього призначення.

Власники інформаційних ресурсів для освіти несуть відповідальність за якість інформаційних матеріалів, дотримання законодавства України щодо авторського права, забезпечення доступу до ресурсів.

2. Інформаційні матеріали для освіти, виготовлені за кошти Державного чи місцевих бюджетів і розміщені в державних чи комунальних бібліотеках, в т.ч. електронних, перебувають у вільному доступі.

Стаття 66. Психологічна служба в системі освіти

У системі освіти діє державна психологічна служба. Психологічне забезпечення освітнього процесу в закладах освіти здійснюють практичні психологи. За своїм статусом практичні психологи належать до педагогічних працівників.

Стаття 67. Соціально-педагогічний патронат у системі освіти

Соціально-педагогічний патронат у системі освіти сприяє взаємодії закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні дітей, їх адаптації до умов соціального середовища, забезпечує консультативну допомогу батькам, особам, які їх замінюють. Педагогічний патронат здійснюється соціальними педагогами. За своїм статусом соціальні педагоги належать до педагогічних працівників.

Стаття 68. Організація медичного обслуговування у системі освіти

Організація безкоштовного медичного обслуговування в системі освіти забезпечується місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, здійснюється закладами центрального органу виконавчої влади у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у сфері

охорони здоров'я, відомчими закладами охорони здоров'я відповідно до законодавства.

Розділ X. Фінансування освіти та економічна діяльність закладів освіти

Стаття 69. Загальні положення щодо фінансування освіти

1. Держава забезпечує видатки з державного та місцевих бюджетів на освіту в розмірі не меншому семи відсотків валового внутрішнього продукту.

2. Держава забезпечує фінансування дошкільної, середньої освіти в обсязі державного стандарту.

3. Держава фінансує середню освіту шляхом надання освітньої субвенції місцевим бюджетам.

4. Держава фінансує професійної освіти шляхом надання субвенції на підготовку робітничих кадрів.

5. Дошкільна та **позашкільна** освіта фінансується з видатків місцевих бюджетів.

6. Освіта дорослих фінансується за кошти державного бюджету, місцевих бюджетів, роботодавців, тих, хто навчається, інших фізичних та юридичних осіб

7. Особливості фінансування освіти різних рівнів визначаються спеціальними законами.

Стаття 70. Фінансування середньої та професійної освіти

1. Порядок розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами визначається формулою, в основі якої лежить кількість учнів із врахуванням таких факторів:

рівень освіти;

категорія території, де розташований заклад освіти;
наявність учнів з особливими освітніми потребами;
особливості навчання учнів з національних меншин;
необхідність довозення учнів до закладу освіти та з нього;
та інших факторів.

2. Порядок розподілу субвенції на підготовку робітничих кадрів між місцевими бюджетами визначається формулою, в основі якої лежить кількість учнів із врахуванням рівня освіти, професійного профілю, наявності учнів з особливими освітніми потребами та інших факторів.

Стаття 71. Фінансово-господарська діяльність закладів освіти та установ, організацій, підприємств системи освіти

1. Заклади освіти державної та комунальної форми власності є неприбутковими установами. Заклади освіти приватної форми власності можуть набувати статусу неприбуткової установи, якщо це передбачено їхніми установчими документами.

2. Кошти закладів і установ освіти, які повністю або частково фінансуються з бюджету, одержані від здійснення або на здійснення діяльності, передбаченої їх статутними документами, не вважаються прибутком.

3. Додатковими джерелами фінансування закладів освіти є:

кошти, одержані за навчання, підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів відповідно до укладених договорів;

плата за надання додаткових освітніх послуг;

кошти, одержані за науково-дослідні роботи (послуги) та інші роботи, виконані закладом освіти на замовлення підприємств, установ, організацій та громадян;

доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання;

дотації з місцевих бюджетів;

дивіденди від цінних паперів;

валютні надходження;

добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від підприємств, установ, організацій, окремих громадян;

інші кошти.

4. Розмір плати за весь строк навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання додаткових освітніх послуг встановлюється закладом освіти у грошовій одиниці України - гривні, з урахуванням офіційно визначеного рівня інфляції за попередній календарний рік.

5. Розмір плати за весь строк навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання додаткових освітніх послуг встановлюється у договорі, що укладається між закладом освіти та особою, яка навчатиметься, або юридичною особою, що оплачуватиме навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або надання додаткових освітніх послуг, і не може змінюватися протягом усього строку навчання. Зміна розміру плати за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання додаткових освітніх послуг у закладах вищої освіти регулюється ст. 73 Закону “Про вищу освіту”. Типовий договір затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.

6. Розмір плати за весь строк навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання додаткових освітніх послуг

публікується у загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та інформаційних збірниках центрального органу виконавчої влади у сфері освіти.

7. Кошти, отримані закладом освіти як плата за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання додаткових освітніх послуг, не можуть бути вилучені в дохід держави або місцевих бюджетів. Зазначені кошти знаходяться у розпорядженні закладу освіти за умови, якщо вони спрямовуються на статутну діяльність закладу освіти.

8. Плата за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання додаткових освітніх послуг може вноситися за весь строк навчання, підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації кадрів або надання додаткових освітніх послуг повністю одноразово або частками - помісячно, по семестрах, щорічно.

9. Кошти, матеріальні цінності та нематеріальні активи, що надходять безкоштовно у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань юридичних і фізичних осіб, у тому числі нерезидентів, закладам і установам освіти та науки, метою діяльності яких не є одержання прибутку, для здійснення освітньої, наукової, оздоровчої, спортивної, культурної діяльності, не вважаються прибутком.

10. У разі одержання коштів з інших джерел бюджетні та галузеві асигнування закладів освіти та установ, організацій системи освіти не зменшуються.

11. Бюджетні асигнування на освіту та позабюджетні кошти не підлягають вилученню та використовуються лише за призначенням.

Стаття 72. Матеріально-технічна база закладів освіти та установ, організацій, підприємств системи освіти

1. Матеріально-технічна база закладів освіти та установ, організацій, підприємств системи освіти включає будівлі, споруди, землю, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інші цінності. Майно закладів освіти та установ, організацій, підприємств системи освіти належить їм на правах, визначених законодавством.

2. Порядок, умови та форми набуття закладами освіти прав на землю визначається Земельним кодексом України.

3. Заклади освіти самостійно розпоряджаються прибутками від господарської та іншої передбаченої їхніми статутами діяльності.

4. Основні фонди, оборотні кошти та інше майно державних закладів освіти, установ, організацій та підприємств системи освіти не підлягають вилученню, крім випадків, передбачених законодавством.

5. Заклади освіти, що фінансуються з державного та місцевих бюджетів, а також підрозділи, технологічно пов'язані з освітнім процесом, не підлягають приватизації, перепрофілюванню або використанню не за призначенням.

Розділ XI. Міжнародне співробітництво

Стаття 73. Міжнародне співробітництво у системі освіти

1. Заклади освіти, наукові, науково-виробничі установи системи освіти, органи державного управління освітою мають право укладати договори про співробітництво, встановлювати прямі зв'язки із закладами освіти, науковими установами системи освіти зарубіжних країн, міжнародними організаціями, фондами тощо відповідно до законодавства України.

2. Заклади освіти та наукові, науково-виробничі установи системи освіти, органи державної влади та місцевого самоврядування мають право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність відповідно до законодавства на основі договорів, укладених ними з іноземними юридичними, фізичними особами, мати власний валютний рахунок, створювати спільні підприємства.

3. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти проводить роботу, пов'язану зі встановленням еквівалентності атестатів і дипломів, міжнародним визнанням навчальних курсів, кваліфікацій, вчених звань і наукових ступенів крім випадків, передбачених спеціальними законами.

4. Держава сприяє міжнародному співробітництву закладів освіти та органів управління освітою, виділяє їм відповідні валютні асигнування, звільняє від оподаткування, сплати мита і митного збору за навчальне, наукове та виробниче обладнання та приладдя, що надходять для них з-за кордону для навчальних і наукових цілей.

5. Валютні, матеріальні надходження від зовнішньоекономічної діяльності використовуються державними закладами освіти, науковими, науково-виробничими установами системи освіти для забезпечення їх власної статутної діяльності згідно з законодавством.

Стаття 74. Участь у міжнародних обстеженнях якості освіти

Держава з метою незалежного оцінювання якості освіти забезпечує участь у міжнародних порівняльних дослідженнях якості освіти (TIMSS, PISA та інших).

Стаття 75. Міжнародна академічна мобільність

Держава створює умови для реалізації права міжнародної двосторонньої академічної мобільності; створення спільних освітніх і

наукових програм з іноземними закладами освіти, науковими установами, організаціями; залучення іноземців на навчання та викладання в заклади освіти України.

Держава сприяє участі у програмах двостороннього та багатостороннього міжнародного обміну учнів, студентів, аспірантів, докторантів, педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників.

Стаття 76. Участь закладів освіти у міжнародних програмах

Заклади освіти здійснюють міжнародне співробітництво, укладають договори про співробітництво, встановлюють прямі зв'язки з закладами освіти, науковими установами та підприємствами іноземних держав, міжнародними організаціями, фондами тощо відповідно до законодавства.

Заклади освіти, педагоги, науковці, учні та студенти беруть участь у різних проектах і програмах міжнародних організацій.

Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2016 року.
2. Навчання учнів за програмами дванадцятирічної повної середньої освіти починається з 1 вересня 2017 року.
3. Установити, що:

до приведення нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом термін «навчальний заклад» в усіх відмінках і для всіх рівнів освіти прирівнюється до терміну «заклад освіти». Зміна законодавства, статутів закладів освіти, печаток, внутрішніх документів (положень, інструкцій тощо) відбувається поступово, у процесі виникнення необхідної потреби;

4. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України «Про освіту».

5. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом, а також забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом.

6. Рекомендувати засновникам навчальних закладів протягом п'яти років привести тип і статuti навчальних закладів у відповідність із цим Законом.

7. Існуючі школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, перетворюються або на інтернат для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, або на заклад середньої освіти за рішенням Обласних рад, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, міських рад міст Києва та Севастополя до 31 грудня 2016 р.

8. З 1 січня 2017 р. інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування стають закладами соціального захисту і фінансуються з відповідних статей місцевих та державного бюджетів.

9. До 31 грудня 2016 року заклади професійної освіти, що здійснюють навчання за освітніми програмами, які надають кваліфікації молодшого спеціаліста, продовжують фінансуватися в порядку, що діє на момент прийняття цього Закону.

10. Заклади дошкільної освіти у населених пунктах, в яких немає власного бюджету і де сільські та селищні ради не мають можливості

забезпечувати їхню діяльність, фінансуються з районного бюджету до кінця процесу об'єднання територіальних громад.

11. Частина 2-3 статті 49 та частина 2 статті 51 цього Закону набувають чинності з 1 січня 2021 р. До цього часу сертифікація педагогічних працівників з подальшим присвоєнням їм кваліфікаційних категорій є добровільною. Доплати, згадані у частині 2 статті 51 цього закону, встановлюються тільки тим педагогічним працівникам, які пройшли сертифікацію.